

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายเสวต ทองรัมย์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้องยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายเสวต ทองรัมย์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปความได้ว่า

นายเสวต ทองรัมย์ ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๑ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้ร้องพ้นตำแหน่งโดยการลาออก เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒

ผู้ร้องตรวจพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งสามกรณี ผู้ร้องจึงมีหนังสือลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ ถึงผู้ถูกร้องให้ชี้แจง ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๓ ชี้แจงเป็นใจความว่าตนไม่ทราบว่าจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากทราบคงจะไม่หลีกเลี่ยงเพราะในสมัย

ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก็ได้แจ้งบัญชีทรัพย์สินต่อ ป.ป.ช. เพราะทราบว่าเป็นระเบียบที่ต้องปฏิบัติ ในการมีหนังสือชี้แจงดังกล่าว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาด้วย คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ เตือนผู้ถูกร้องให้ชี้แจงข้อเท็จจริงอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งระบุโทษของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ ชี้แจงเป็นใจความว่าได้แนบสำเนาหนังสือชี้แจง ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๓ มาพร้อมกับหนังสือนี้ โดยที่ผู้ร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาด้วยแต่อย่างใด

ผู้ร้องจึงมีความเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าตนไม่ทราบว่ามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องนั้น เมื่อพิจารณาประกอบกับพฤติการณ์ของผู้ถูกร้องที่ยังคงมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งๆ ที่ได้ทราบว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่น ถือได้ว่าคำชี้แจงของผู้ถูกร้องไม่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ผู้ร้องจึงได้มีมติว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นายเสวต ทองรมย์ ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า ห้ามผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยก่อนมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้วินิจฉัยชี้ขาดหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับไว้วินิจฉัยชี้ขาดได้ และได้ส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยได้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ปรากฏว่าคนในบ้านของผู้ถูกร้องลงลายมือชื่อรับแต่ผู้ถูกร้องมิได้มีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ศาลรัฐธรรมนูญจึงปิดประกาศและมีหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังผู้ถูกร้องอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับหนังสือและสำเนาประกาศด้วยตัวเอง แต่มิได้ยื่นคำชี้แจงแต่อย่างใด

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดมีว่า

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งหรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด

สำหรับประเด็นที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๑ และลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ มีฐานะเป็นข้าราชการการเมือง จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) บัญญัติไว้และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ชี้แจงต่อผู้ร้องว่า ตนเองไม่ทราบว่าจะต้องยื่นบัญชี ๗ ถ้าทราบคงไม่หลีกเลี่ยงนั้นไม่เพียงพอจะรับฟังได้ เมื่อประกอบกับข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงให้เห็นว่าตนเองประสงค์จะยื่นบัญชี ๗ เมื่อได้ทราบจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่น และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องให้ชี้แจง ผู้ถูกร้องได้เพิกเฉยไม่ชี้แจงแต่อย่างใด จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

สำหรับประเด็นที่สองนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

เห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กำหนดให้ผู้ที่ถูกวินิจฉัยว่า จงใจไม่ยื่นบัญชี ๗ หรือยื่นด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบนั้น ห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ประเด็นปัญหามีอยู่ว่า การพ้นจากตำแหน่งนั้นเป็นการพ้นโดยเหตุของการจงใจไม่ยื่นบัญชี ๗ หรือยื่นด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริง ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ตอนต้น หรือเป็นการพ้นจากตำแหน่งโดยเหตุอื่น ในกรณีของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องได้ลาออกจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรี ๗ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ อันเป็นระยะเวลาก่อนหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ๗ การให้ผู้ถูกร้องต้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองเนื่องจากจงใจไม่ยื่นบัญชี ๗ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ตอนต้น จึงไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้ ดังนั้นการนับระยะเวลาห้าปีที่ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในกรณีของผู้ถูกร้องจึงต้องนับตั้งแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งจริงโดยการลาออก เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๑

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายเสวต ทองรัมย์ ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ